

KÖYDEN KENTE GÖÇÜN KÖYDEKİ VE KENTTEKİ YANSIMALARI: AKPINAR KÖYÜ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Ertuğrul GÜREŞÇİ

Atatürk Üniversitesi

İspir Hamza Polat MYO 25900 İspir/ ERZURUM

E-posta: ispir_ert@hotmail.com

Özet

Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde köyden kente göç önemli bir olay olarak değerlendirilmektedir. Köyden kente göçün, sosyo-ekonomik birçok nedeni olduğu gibi yine sosyo-ekonomik birçok sonucu vardır.

Bu çalışmada Akpınar Köyü'nde yaşanan ağır ve ileri düzeydeki göçün nedenleri ve sonuçları ortaya konularak bu göçün köydeki ve göç edilen kentteki yansımaları değerlendirilmesi amaçlanmıştır

Anahtar Kelimeler: Köy, Kent, Akpınar Köyü, Köyden-kente göç

Alan Tanımı: Ekonomi (Genel Ekonomi Konuları)

THE REFLECTIONS IN THE CITY AND VILLAGE OF MIGRATION TO CITY FROM VILLAGE: AN EVALUATED OVER AKPINAR VILLAGE

Abstract

It is evaluated as the important case the migration to city from village in the developing countries as Turkey. There are many socio-economic causes and results of the migration to city from village.

In this study, it is aimed to evaluate to reflections of the migration in village and city as introduce to causes and results of the high migration in Akpınar Village.

Keywords: village, city, Akpınar Village, migration to city from village

JEL Classification: Q15, Q18, P25

1. GİRİŞ

Köyden kente göç bir Türkiye gerçeği olarak değerlendirilmektedir. Özellikle gelişmekte olan ülkeler için bu gerçeğin bir sorun olarak algılandığı söylenebilir. Köyden kente göçün veya daha geniş bir ifadeyle kırsal göçün temel nedeninin sanayileşme süreci olduğu ileri sürülmektedir (Beauchemin and Schoumaker, 2005; Gounder, 2005; Gu *et all*, 2007; Güreşçi ve Yurttaş, 2008; Kleinwechter, 2009; Mere, 2007; Zhang and Song, 2003). Sanayileşme süreci gelişmekte olan ülkelerde ekonomik, sosyal ve siyasi bir dönüşümün temelini oluşturmaktadır. Sanayileşme ile birlikte toplumsal yapıda ciddi bir çözülme meydana gelmekte ve bu durum; köyden kente, tarımdan sanayiye ve az gelişmiş bölgelerden daha gelişmiş bölgelere doğru nüfus hareketliliğine neden olmaktadır.

Türkiye'de sayıları yaklaşık 40 000 olan ve nüfusun %24,46'sını oluşturan köylerden kentlere doğru göçün başlangıcının 1950'ler olduğu söylenebilir. Bu yıllarda Türkiye siyasi, ekonomik ve sosyal bir değişim sürecine girmiş ve bu süreçte köylü nüfusu çözülmeye başlamıştır. Bu yıllar,

aynı zamanda Türkiye'nin sanayileşmeye başladığı ve özellikle kentlerde bunun yoğunlaşmaya başladığı yıllardır (Aslan ve Boz, 2004; Gökçe, 1994; Güreşçi, 2010; Keleş, 1990). Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde sanayileşme iki önemli sonuç doğurmuştur. Bunlar; sanayi için iş gücü talebi yaratması ve tarımda gizli işsizliğin açığa çıkmasıdır (tarımda teknolojinin kullanımı). Bu iki gelişmenin en doğal sonucu nüfusun fazla, gizli, hatta açık işsiz olduğu köylerden kentlere doğru yaşanan göçlerdir (Ayyıldız 1992). Türkiye'de köyden kente göçler yıllar itibari ile köylerin ve kentlerin sosyal ve ekonomik değişimine neden olmuştur. Bu değişim bir yansıma olarak nitelendirilse, değişimin genel olarak iki yönü oluşabilir. Bunlar; köydeki yansımaları ve kentteki yansımaları şeklindedir. Her iki yansımanın genel sonucu ise kentlerin süratle devleşen köylere, köylerin ise ıssız ve terk edilmiş viranelere dönüşmesidir. Ama bütün bu gelişme ve değişimler beraberinde yeni fırsat ve açılımları da gündeme getirmiştir. Bu çalışmada köyden kente göçün ağır ve ileri düzeyde olduğu Erzurum İli İspir İlçesi Kırık Bucağı'na bağlı Akpınar Köyü'nden meydana gelen göçün nedeni ve sonuçları değerlendirilmiş ve bunun kentteki ve köydeki değişimleri yani yansımaları ele alınmıştır.

2. TÜRKİYE'DE KÖYDEN KENTE GÖÇLER

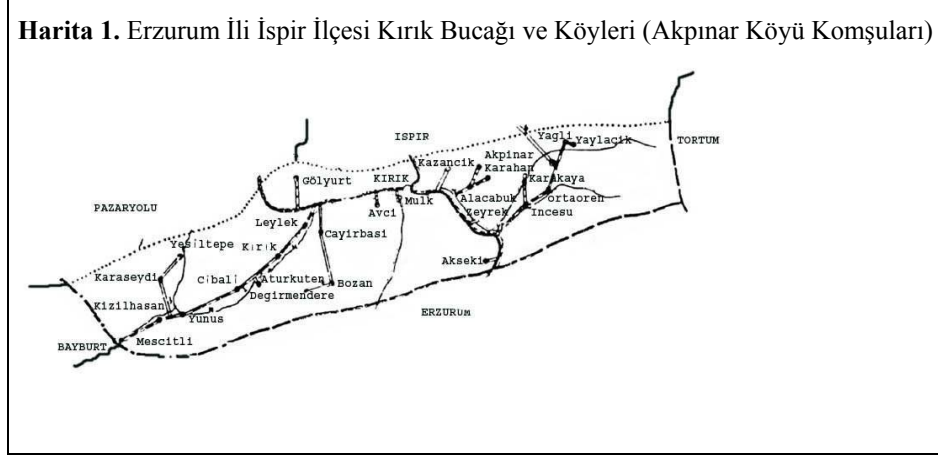
Türkiye'de köyden kente göçün başladığı 1950'li yıllarda bu durum bir sorun olarak algılanmamış hatta desteklendiği bile söylenebilir (Yavuz vd. 2004). Bu yıllarda Türkiye'de başlayan sanayileşme hareketinin ihtiyacı olan işgücünün köyden kente göç edenlerden karşılanması ilk akla gelen çözümlerden birisi olmuştur. Ancak sonraki yıllarda köyden kente göç; kontrolsüz, plansız ve hızlı bir şekilde gelişince durum bir sorun haline gelmeye başlamıştır. Bu sorun genel olarak kentsel alanda meydana getirdiği sorunlar (Çarpık kentleşme sonucu doğan altyapı sorunları, güvenlik ve asayiş sorunları, kimlik bunalımı ve çatışma). Köylerde meydana getirdiği sorunlar (Atıl kaynakların oluşması, yatırımların azalması) olarak iki ana başlıkta toplanmaktadır (Anonim, 2010; Aslan ve Boz, 2004; Gökçe, 1994; Öztürk ve Altuntepe, 2010). Köyden kente göç ile ilgili en önemli göstergelerinden birisi de nüfus ile ilgili olanlardır. Bunlardan bazıları aşağıdaki gibidir: (TÜİK, 2010).

- 1980 yılında yerleşim yerleri arasında göç eden nüfusun toplam nüfusa oranı %9,84, 1985 yılında %8,67, 1990 yılında %10,81 ve 2000 yılında %11,02'dir. 1975-1980 yılları arasında köyden kente göç edenlerin oranı %17,02, 1980-1985 yılları arasında %22,53, 1985-1990 yılları arasında %17,95 ve 1995-2000 yılları arasında %17,46'dır.
- 2008-2009 döneminde Türkiye'de 52 ilin Net Göç Hızı (NGH) negatif yani göç veren il konumundadır. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne (ADNKS) göre Türkiye nüfusu 2009 yılında toplam 72 561 312 kişi olup bu nüfusun 17 754 093'ü belde ve köylerde yaşamaktadır. Bu oran yaklaşık olarak %24,46'dır. Cumhuriyetin ilk yıllarında nüfusun yaklaşık %75'ini oluşturan köylü nüfus oranının azalmasının en önemli nedeni köyden kente göçlerdir.

Türkiye'de köyden kente göçün nedenleri daha spesifik olarak düşünüldüğünde bunlar genel olarak köylerin geri kalmışlığı ve bunun nedeni olan tarımsal faktörlere bağlanabilir (Aslan ve Boz, 2004; Güreşçi ve Yurttaş, 2008; Yavuz vd. 2004). İfade edilen bu nedenler ve sonuçların toplamı köyden kente göçlerin kentteki ve köydeki yansımaları olarak da ifade edilebilir. Bu yansımalar; sorunları, sonuçları ve fırsatları da kapsamaktadır.

3. AKPINAR KÖYÜ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Akpınar Köyü Erzurum İli İspir İlçesi Kırık Bucağı'na bağlı küçük bir köydür. İspir-Erzurum karayolunun (143 km) üzerinde bulunan Şaban Köprü Mevki'sinden yaklaşık 3-4 km kuzey batı istikametinde bulunmaktadır. Köy Mescit Dağlarının eteğinde bulunup Karahan, Alacabük, Petekli ve Köprüköy köyleri ile çevrilidir (Harita 1).

Köyün bulunduğu bölgenin rakımı 1200 m'den fazla olup köy ve etrafı nispeten küçük düzlüklerle çevrilidir. Akpınar Köyü'nün iklimi karasal bir iklim karakterine sahip olup kışları karlı, soğuk ve uzun geçmektedir. Yazları ise kısa, sıcak ve kurak geçmektedir. Bu iklim yapısı ve topoğrafik özellikleri köyde tarla tarımı ve meraların oluşumuna neden olmuştur. İkliminin karasal olması köyde meyve ve sebze yetiştiriciliğinin yok denecek kadar az olmasına neden olmaktadır. Akpınar Köyü'nün ekonomik yapısı; büyükbaş ve küçükbaş hayvancılığına dayanan tarımsal bir karakter taşımaktadır. Ancak köyün ekonomik yapısı aşağıdaki gelişim süreci ile değerlendirmek gerekir (Güreşçi, 1995; Güreşçi, 2009).

- 1970-80 öncesi (Seyrek göçlerin olduğu dönem): Hayvancılığa dayanan geçici aile göçlerinin yaşandığı (Rize İli'ne) fakir bir köy. Gurbetçilikle desteklenen bir ekonomik yapının hâkimiyeti vardır. 1980-90 dönemi: (Göçlerin artmaya başladığı dönem): Hayvancılığın yapılmaya devam ettiği ancak Karahan Kömür İşletmesi'nin açılması ile birlikte istihdam edilen köylüler ve nispeten fakirliğin azaldığı bir yapı.
- 1990-95 dönemi (Göçlerin aynı seyirde devam ettiği dönem): Kömür İşletmesinde çalışanların birikimlerini köy dışına yatırmaya başladığı ve ekonomik kaçışın olduğu bir yapı. 1995 ve sonrası (Göçlerin devam ettiği dönem): Köyde tarımsal faaliyetler için boşalan araziler ve meraların oluştuğu fırsatların doğabildiği bir dönemdir.

4. AKPINAR KÖYÜ'NDEKİ GÖÇ ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

Akpınar Köyü, köyden kente göçün en ağır ve ileri düzeyde yaşadığı bir yerleşim yeridir. Bunun en önemli göstergesi köyün nüfusundaki değişimin yıllar itibari ile tespitidir (Tablo 1)

Tablo 1. Akpınar Köyü'ndeki nüfusun yıllar itibari ile gösterilmesi.

Yıllar	Nüfus
1973	247
1985	127
1990	95
2000	41
2008	24
2009	19

Kaynak: (Anonim, 1973, Güreşçi, 1995, TÜİK, 2000, 2008, 2009 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) verileri.

Tablo 1'deki verilere göre köyün nüfusu 1973 yılından 2009 yılına kadar yaklaşık olarak %92,30 oranında azalmıştır. Bu azalışın en önemli sebebi elbette köyden kente olan göçlerdir. 2010 yılında köyde kış aylarında 1 hanenin ve iki-üç kişinin yaşadığı bilinmektedir. Yaz aylarında ise göç edenlerden bazılarının köye gelmesi ile birlikte köyde 5-6 hanenin ve nüfusun 25-30 civarına kadar yükseldiği tespit edilmiştir. Köyün nüfusundaki bu azalışın en önemli açıklaması elbette göçlerdir. Göçlerin nedenleri, sonuçları ve bunların oluşturduğu yapının tespiti çok önemlidir. Bu yapı köyde olduğu gibi göç edilen bölgelerde de kendisini göstermiş ve yeni birçok sosyal ve ekonomik sonuçlara neden olmuştur.

Güreşçi (1995) ve Güreşçi (2009); Akpınar köyündeki göçlerin nedenlerini belirli dönemlere ayırarak incelemişlerdir. Şöyle ki 1980-85 dönemi öncesinde köyden kente olan göçlerin en önemli nedeni olarak ekonomik sorunlar ve bunların doğurduğu geçim sıkıntısı ve fakirlik olduğu söylenebilir. Bu nedenlere zemin hazırlayan faktörler ise; miras yoluyla giderek küçülen tarım arazileri ve bunlardan elde edilen gelir ve beklentinin düşmesi, tarımsal faaliyetlerin ilkel usullere göre yapılması ve piyasaya dönük olmaması, alternatif gelir olanaklarının kısıtlı olmasıdır.

Bu faktörlerin 1980 sonrası da devam ettiği ancak Karahan Kömür İşletmesi'nin açılması ve burada istihdam edilen köylülerin göç kararlarını erteledikleri görülmektedir. Bunların göçlerinin ertelendiği daha sonraki yıllarda görülmektedir. Çünkü bu aileler kazandıkları gelirler ile kentlerde ev veya arsa alarak daha sonra buralara göç ettikleri tespit edilmiştir. Bu işletmenin açılması ile göçün geçici süre durduğu ancak buralarda istihdam edilemeyenlerin ise göç etmeye devam ettiği görülmektedir (Güreşçi, 1995; Güreşçi, 2009). Bu yıllarda göçe etkili faktörlerden biriside ulaşım imkânlarının artması, gurbete gidenlerin köydeki ailelerinin de yanına alma düşünceleri ve cesaretlerinin olması yeni göç dalgasını gerçekleştirmiştir. 1990'lı yıllarda sonra köyden göç edenlerin artık gidenler tarafından cesaretlendirildiği ve bunun bir nevi prestij haline geldiği söylenebilir. Benzer faktör Güreşçi ve Yurttaş (2008)'in çalışmalarında köyün bağlı bulunduğu Kırık Bucağında da göçe etkili olduğunu ifade etmişlerdir.

¹**Tablo 2. Akpınar Köyü'nden göç edilen yerler ve sayıları.**

Göç edilen yer	Hane sayısı	Nüfus
Gemlik (Bursa)	127	508
İstanbul	10	40
İzmir	2	6
İspir	2	6
Erzurum	2	5
Ankara	1	4
Diğer	3	10
Toplam	147	579

Özetlenecek olunursa Akpınar Köyü'ndeki göçler dönemler itibari ile farklı faktörlerin altında gelişmiştir. Ekonomik faktörlerin tetiklediği göçler daha sonraki yıllarda sosyal faktörler etrafında yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Gurbete çıkanlar ailelerini, aileler yakınları ve akrabalarını, akrabalar komşularının göçü için etkili faktör oluşturmuştur. Ancak şunu söylemek gerekir ki köydeki göçlerin nedenleri arasında kan davası, huzursuzluk ve siyasi olaylar bulunmamaktadır. Köydeki göçlerin yönü kentsel bölgelere (İl ve ilçeler) doğru olmuştur. Göç edilen yerin tercihinde etkili olan faktörleri Aslan ve Boz, (2004); Güreşci ve Yurttaş, (2008); daha önceden gurbete çıkılan yer olması, yakınları ve komşularının göç ettiği yer olması ve ekonomik fırsatlara bağlanmışlardır. Göç edilen yerler ve göç edenlerin sayıları incelendiğinde Akpınar Köyünden göç edenlerin bağlı bulunduğu il ve ilçeye olmadığı ulaşım yönünden bir hayli uzak bölgelere olduğu görülmektedir. 2010 yılı itibari ile Akpınar Köylülerinin göç ettikleri yer ve nüfuslar yaklaşık olarak tablo 2 de verilmiştir.

5. AKPINAR KÖYÜ'NDE YAŞANAN GÖÇÜN YANSIMALARI

Köyden kente göçün en önemli yansıması, göç sonucu köylerin ve kentlerin yaşamış olduğu büyük değişimdir. Değişim, köyden kente göçün bir sonucu ve bu sonucun köyde ve kentteki toplumsal dönüşümüdür. Sanayileşme süreci, köyden kente göç için en önemli sonuç olarak gösterilebilir. Ancak sanayileşme ile birlikte toplumların yaşamlarında ve beklentilerinde de değişim yaşanmaktadır. Bu değişim ve beklenti beraberinde toplumlarda yeni arayışları da beraberinde getirmektedir. Köyden kente göç ile birlikte köylülük alt küründe ciddi değişimler yaşamıştır. Bunlar köylülük bilincinin kentsel ortamda yeni bir boyut kazanmasına deden olmuştur. Köyden kente göç ile birlikte aşağıdaki değişimler yaşanmıştır. Bu değişimlerin hepsi birlikte köyden kente göçün yansımaları olarak düşünülebilir.

- Kentlerde (Fiziksel bir değişim olup yerleşim düzeni ve kentsel dokuda ki değişimi ifade etmektedir)
- Kentlere göç eden köylülerde (Köylü kimliğinin kentli kimliğe dönüşümü ve bu dönüşümde yaşadığı çatışmalar)

¹ Bu bilgiler köy muhtarı ve Akpınar Köylü olan Emekli Öğretmen Nihat Güreşci'nin bilgilerine dayanılarak oluşturulmuştur.

- Kentlilerde (Göç eden köylüler ile iletişim sonucu yaşanan değişimler ve bu kişilerin yarattığı kentsel dokudaki değişimin etkileri)
- Köylerde (Köylerin fiziksel yapısında ve özellikle tarımsal yapıdaki değişimdir)
- Köylülerde (Göç sonrası köyde kalan diğer köylülerde gidenlere karşı tutumlar ve köylerindeki yeni fırsat ve beklentileri ifade etmektedir)

5.1. Kentteki yansımaları

Akpınar Köylülerinin özellikle göç ettikleri başta Gemlik gibi bölgelerde yaklaşık olarak 147 hane ve toplam 579 kişiye sahip olmaları bu bölgelerdeki kentsel hayatın fiziksel yönünü değiştirmiştir. Bu bölgelerde yeni konutlar, mahaller, okullar ve bunlara paralel bu nüfusun eğitim, sağlık ve diğer altyapı gereksinimleri doğmuştur. Bunlar kentsel alanda, yeni yerleşim alanlarının oluşmasına neden olmuş, yeşil dokuyu azaltmış ve paylaşılan kamu ve özel yatırımların payını azaltmıştır. Bununla beraber bu nüfus için oluşan talebin karşılanması için yeni yapılaşmaların ve işyerlerinin de olduğu unutulmamalıdır. Köyden kente göçün yarattığı çarpık kentleşme varoşların oluşması sık sık yerel yönetimlerin kentsel dönüşüm projelerinin hazırlamalarına neden olmuştur (Anonim, 2009, Demirkıran, 2008). Köyden kente göçün genel olarak kentsel alandaki en önemli fiziksel yansıması kentlerin büyük birer köy veya köy grupları haline dönüşmesidir. Akpınar köyündeki göçlerde Gemlik, İstanbul, İzmir, İspir, Erzurum, Ankara gibi yerleşim yerlerinde oluşacak büyük köy projesine küçük bir katkı sağlamaktadır.

5.2. Kentlere göç eden köylülerdeki yansımaları

Kentlere göç eden köylülerin en önemli sorunları arasında kuşak çatışması, kültür çatışması ve köylülük kültüründe yaşanan dönüşüm gelmektedir (Erman, 2010; Öztürk ve Altuntepe, 2010). Ancak bu sorunlar kente göç eden köylüleri farklı yaş gruplarında farklı etkileyebilmektedir. Bu etki aşağıdaki gibi ifade edilebilir:

- Köy yaşam süresi > Kent yaşam süresi (Bu kişilerde kentsel uyum sorunu daha yoğun görülmektedir. Bu yüzden gerek ailesi gerekse yaşadığı toplumla sık sık çatışma yaşamaktadır.)
- Kent yaşam süresi > Köy yaşam süresi (Bu kişilerde kentsel uyum daha kolay olmaktadır)

Her iki durumunda en önemli yönü köy yaşam süresinin sabit olması kent yaşam süresinin giderek artıyor olmasıdır. Bu ise köy-kent çatışmasına giderek zemin oluşturmaktadır. Akpınar Köyünden yaklaşık olarak 30 yıl önce başlayan göçler sonucu yukarıda ifade edilen durumlar yaşanmaktadır. Özellikle göç eden orta ve yaşlılarda yabancılaşma, ruhsal çöküntü, köy özlemi gibi bazı değişimler yaşanmıştır. Ancak göç eden köylülerin özellikle ekonomik ve sosyal hayatlarındaki değişimler bu değişimleri büyük ölçüde belirlemiştir. Şöyle ki; hayatını köyde büyük ölçüde fakir olarak yaşayan köylülerin kentteki ekonomik rahatlıkları yaşamlarına yansımıştır. Eğitime karşı tutum ve istekleri artmıştır. Günümüzde Akpınar köylülerinin yaklaşık 30 tanesi üniversite eğitimi görmüş veya görüyor olmaları bunun en önemli sonucudur. Ticari hayata uyumsuzluk ve yaşadıkları ekonomik sorunlar kentteki yalnızlığı ve yabancılaşmayı iyice arttırmıştır. Köydeki akrabalık ilişkileri ve bazı geleneklerindeki değişimler özellikle orta ve yaşlı Akpınar Köylülerini etkilemiştir. Günümüzde kentlere göç eden Akpınarlıların büyük ölçüde kimlik değişimi yaşadığı ve bunun sancılarını hissettikleri söylenebilir. Elbette ki köylü toplumun dönüşümü dönüşen

toplumu azda olsa incitmektedir. Göç eden Akpınar Köylülerinin, ruhsal problemleri, yaşadıkları kalp sağlığı gibi problemleri acıda olsa giderek kendilerinin kentleştiklerini göstermektedir.

5.3. Kentlilerdeki yansımaları

Köyden kente göç köylüler ile kentlilerin bulunduğu en büyük organizasyon olarak ifade edilebilir. Bu organizasyon köylüleri biraz kentlileştirirken, kentlileri de biraz köylüleştirir. Kentsel ortamda yaşayanlar göç edip kentlere gelen köylüler ile çeşitli ekonomik ve sosyal ilişkiler kurmakta bu durum ise yeni bir toplumsal yapı oluşturmaktadır (Erman 2010; Güreşçi 2010). Akpınar Köyünden göç edenlerin özellikle Gemlik'te kurmuş oldukları ticari ilişkiler bu bölgede yaşayanları da etkilemişlerdir. Bu etkileşim bazen arkadaşlığa dönüşmüş ve yeni dostluklar kurulmuştur. Yine bu ilişki beraberinde evlilik gibi akrabalık bağlarının oluşmasına neden olmuştur. Akpınar Köyünden göç edenlerin göç ettikleri bölgedeki ekonomik ve sosyal paylaşımları bazı kentlileri hoşnutsuz ettiği de söylenebilir. Bu yüzden köyden kente göç bazı kentlileri olumlu etkilemişken bazılarını da olumsuz yönde etkilemiştir. Yine köylülerin kentsel ortamda oluşturduğu dernekler ve siyasi potansiyel kentliler için özellikle kent önderleri (iler, gelen veya nüfus sahibi olanlar) için cazibe merkezini oluşturmuştur. Akpınar Köylüleri göç ettikleri yerlerde kentsel kimliğin değişim ve dönüşümüne katkıda bulunduğu söylenebilir.

5.4. Köydeki Yansımaları

Köyden kente göçün köylerdeki en önemli yansıması köylerin nüfuslarındaki azalma veya nüfus baskısının azalmasıdır. Köyden kente göçün köylerin fiziksel yapısına etkileri olduğu söylenebilir bunlar; terk edilen evler ve bunların yıkık görüntüleri, köylerin virane olmuş ve sessizleşmiş halleri ki bunlar köylerin mezra veya yayla gibi görünmelerine neden olmuştur, azalan kamu yatırımlarının köyleri modernleştirememesidir. Köyden kente göç ile birlikte köylerdeki en büyük değişim tarımsal yapıda veya doğal çevrede olduğu görülmektedir. Göç edenlerin terk ettikleri arazilerin büyük ölçüde işlememesi, arazi karakterlerini kaybetmesi ve çalılık-orman ve mera arazisi görünümüne neden olmuştur. Bu durum aslında köylerde arazi toplulaştırmasına veya miras kanununda bazı değişiklikler yapılmasına da olanak hazırlamaktadır. Göç edenlerin köylerdeki en büyük yansıması azalan nüfus ve buna bağlı olarak azalan tarımsal faaliyetlerin yarattığı yeni tarımsal fırsatlar. Bunlar ayrıca doğal dokunun korunmasına ve yeni yeşil alanların oluşmasına neden olmaktadır (Güreşçi ve Yurtaş, 2008).

Akpınar Köyünden göç sonucu köyün yıkılan evleri veya yıkılmaya yüz tutmuş diğer hayvansal barınakları bunun en önemli göstergesidir. Köyde evini çatı ile kaplamış olanların evleri hariç diğerlerinin harabeye dönüştüğü söylenebilir. Yine köyün zaten kıt olan tarımsal arazilerinin köyde kalanlar için oransal olarak arttığı da söylenebilir. Köyde işlenmeyen veya terk edilen arazilerin meraya dönüştüğü, dağ ve yamaçlarının yeni ve bol bitki örtüsüyle kaplandığı bir gerçektir. Köyün dağlarında eskiden işlenmiş olan sonradan göç sonucu işlenmeyen bazı arazilerinin uzaktan bir kilimin desenleri gibi görünmektedir. Ancak hasat edilemeyen bazı tarım arazilerinin bu hasada bağlı olarak yeni sürgünler vermediği ve bunların özelliklerini kaybettiği tespit edilmiştir. Göç sonucu Akpınar Köyündeki fiziksel değişimler şu şekilde sıralanabilir: (Evler ve hayvan barınakları büyük ölçüde tahrip edilmiş, dağlarında daha baskın olan bir yeşil örtü oluşmuş, tarım arazilerinin önemli bir bölümü özelliğini kaybetmiş veya başka özellikli arazi özelliği kazanmış, erozyon ile toprak aşınması daha az görülmüştür). Köyden kente göçün belki de en önemli olumlu yansıması, köy arazilerin aşırı hayvan otlatılmasından kurtulmaları veya doğal bir dinlenme evresine girmeleridir.

5.5. Köylülerdeki Yansımaları

Köyden kente göç ile birlikte köyde kalanlar için nüfus baskısının azalmasından dolayı belirli bir rahatlamanın olduğu söylenebilir. Çünkü köylerdeki nüfus yoğunluğunun fazla olması beraberinde tarımsal gelirin bölüşümünde deki payı da azaltmaktadır. Ancak ağır ve ileri düzeydeki göçler aynı zamanda köyde kalanlar için yalnızlık ve sahipsizlik psikolojisini de yaratmış olabilir. Özellikle köyde kalan yaşlılar çocuklarının veya akrabalarının göç etmesi sonucu terk edilmişlik hissine kapılmaktadır (Güreşçi ve Yurttaş, 2008). Akpınar Köyü'nde o denli göç yaşanmıştır ki köyde kış aylarında tek bir hane ve 2-3 kişi yaşamaktadır. Ancak bu hanenin köydeki geniş tarımsal potansiyelden daha fazla yararlandıkları da söylenebilir. Bunun sonucunda hayvan sayısı ve hayvan başına düşen otlak sayısının artması daha çok gelirin olmasına da neden olmaktadır. Akpınar Köyündeki göçler köyde kalanları sürekli gidenlerin peşinden çekmiş ve son yıllardaki göçün en önemli nedenleri arasında da bunun olduğu söylenebilir.

6. SONUÇ

Köyden kente göç 1950'li yıllardan sonra Türkiye için en önemli gerçeklerden birisi olmuştur ve olmaya da devam etmektedir. Köylerini terk edenler için belki bir kurtuluş beklide yeni ve zorlu bir yaşam mücadelesinin genel adı köyden kente göç olarak ifade edilebilir. Köyden kente göç toplumsal bir dönüşüm ve köy-kent çatışmasının en gerçekçi ifadesidir. Çünkü bu hareket yansımaları ile birlikte Türk toplumunun kimlik değişimi ve gelişiminde başlangıç noktası sayılabilir. Erzurum İli İspir İlçesi Kırık Bucağı'na bağlı bulunan Akpınar köyü de binlerce göç veren köy gibi bu kervanın bir parçasıdır. Yazar Orhan Kemal'in aynı adlı romanından sinemaya uyarlanan ve Halit Refiğ'in yönettiği 'Gurbet Kuşları' adlı Türk filmi köyden kente göçün nedeni, sonucu ile bir beyazperde klasığı olarak konunun gerçeğini yansıtan önemli bir yapıt olduğunu da anımsamak gerekir.

KAYNAKLAR

Anonim (1973). 1973 Erzurum İl Yıllığı, 1973, Erzurum.

Anonim. Kentleşme Şurası. Kentsel Yoksulluk göç ve sosyal politikalar, 2010, Ankara.

Anonim (2010). Türkiye'de Ülke İçinde Yerinden Edilme Sorunu: Tespitler Ve Çözüm Önerileri, 2010. http://Www.Tesev.Org.Tr/Ud_Objjs/Pdf/Demp/Tesev_Uye_Grubu_Raporu.Pdf. [İndirme Tarihi: 20.03.2010].

Aslan & Boz. "Kırsal alandan kentlere göçü etkileyen faktörler: Adana örneği. Türkiye VI. Tarım Ekonomisi Kongresi", 2004, Tokat.

Ayyıldız, Tarım Politikası Genel Politikalar ve Türkiye'de Durum. Atatürk Üniversitesi Yayınları No: 620, 283 s, 1992.

Beauchemin & Schoumaker. Migration to cities in Burkina Faso : Does the level of development in sending areas matter?. World Development, 2005, Vol. 33 (7), 1129-1152.

Demirkıran. Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Uygulamalarında Yerel Yönetimler Rolü: Bursa Büyükşehir Belediyesi Örneği, 2008, (Y.Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erman (2010). Kentte Ki Göçmenin Bakış Açısından Kent/Köy Kimliği "Niçin Köylüyüz Hala?" <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/42/476/5523.pdf>. [İndirme Tarihi: 03.05.2010].

Gounder. *“Rural urban migration in Fiji : Causes and Consequences.”* USPEC Working Paper, 2005, No: 2005/12.

Gökçe. *“Türkiye’de göç sorunsalına yeni yaklaşımlar”*. Türkiye 1. Tarım Ekonomisi Kongresi,1994, İzmir.

Gu, Zheng & Yi. *“Problems of Rural Migrant Workers and Policies in the New Period of Urbanization China Population”* Resources and Environment, 2007, Volume 17, Issue 1, Pages 1-6

Güreşçi & Yurttaş. *“Kırsal Göçün Nedenleri ve Tarıma Etkileri Üzerine Bir Araştırma: Erzurum İli İspir İlçesi Kırık Bucağı Örneği”*. Tarım Ekonomisi Dergisi, 2008, 14 (2): 47 – 54.

Güreşçi. *“Türkiye’de kentten - köye göç olgusu”*. Doğu Üniversitesi Dergisi, 11 (1), 2010, 77-86.

Keles. *“Kırdan kente göçün tarihi ve Türkiye’nin durumu”*. TarımOrman ve Köy Dergisi, 1990, Sayı: 57, 67.

Kleinwechter. *“Rural-urban migrationin Chine: An Emprically based framework of diaspora’s contributionsto rural development”*. International Conference on Diaspora For Development, 2009, (13-14 July).

Mere. *“Rural Migration in Mexico”*. 2007 Agricultural Outlook Forum Thursday, March 1, 2007.

Öztürk & Altuntepe. *“Türkiye’de Kentsel Alanlara Göç Edenlerin Kent Ve Çalışma Hayatına Uyum Durumları: Bir Alan Araştırması”* http://joy.yasar.edu.tr/makale/no11_vol3/09_ozturk_altuntepe.pdf. [İndirme Tarihi: 26.05.2010].

TÜİK. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2008, Ankara.

TÜİK. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2009, Ankara.

TÜİK (2010). Göç İstatistikleri, http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi.do?tb_id=38&ust_id=11. [İndirme Tarihi: 03.05.2010].

Zhang, & Song. *“Rural–urban migration and urbanization in China: Evidence from time-series and cross-section analyses”*. China Economic Review Volume 14, Issue 4, 2003, Pages 386-400.